

The Development of Good Governance Administration Guidelines under Loei Local Administration Organization

Khankaew Promkam¹ & Surachet Noirid²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
08/02/2022	09/02/2022	18/02/2022	19/02/2022

Abstract

The research aims to 1. Study the current situation. and desirable conditions and necessities of educational institution administration by using the principles of good governance for educational institutions Under the local government organization, Loei Province 2. Develop guidelines for school administration by using good governance. The research was divided into 2 phases. Phase 1 studied the current condition. and desirable conditions and necessities Of the 186 school administrators and teachers, according to the tables of Krazy and Morgan, the instrument was a questionnaire. The consensus index was 0.60 – 1.00, the discriminating power of the current condition questionnaire was 0.41-0.91 and the confidence value was 0.98, the desirable condition was 0.58-0.87 and the confidence value was 0.98. administering educational institutions using the principles of good governance for educational institutions by 8 academic subjects with knowledge of institutional governance from Focus Group Discussion. The results of the assessment of the appropriateness and feasibility of the guidelines were at a high level.

The results of the research showed that 1) the current state of educational institution administration based on the principles of good governance Overall, it's at a high level. The overall desirable condition was at a high level. Requirements need to develop guidelines. Sorted in descending order as follows: School administration using the rule of law, morality, value for money. principle of participation transparency principle and the principle of responsibility 2) The development guidelines are Educational administrators should search for knowledge about various information. in the regulations to be current Administrators should monitor teachers and personnel in their work. and spend the budget with honesty School administrators should arrange for teachers to go on a study tour in the field of technology for

¹ Rajabhat Maha sarakham University, Email- khankaew03@gmail.com

² Rajabhat Maha sarakham University, Email- surachet.n@msu.ac.th

use in teaching and learning according to the situation. The administrators must involve all stakeholders in education, including teachers, students, parents and the community, to participate in educational management in school projects and activities throughout the year. Educational institutions should prepare an operational calendar in order to be in accordance with the operational plan. and executives distribute tasks in their responsibilities to personnel

Keyword : Develop of guidelines, Good governance, Administration

การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

ชนแก้ว พรหมคำ³ และสุรเชต น้อยฤทธิ์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย 2. พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น จากผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 186 คน ตามตารางของเครชี และมอร์แกน เครื่องมือคือแบบสอบถาม โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.41-0.91 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.98 สภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.58-0.87 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.98 ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา โดยนักวิชาที่มีความรู้เรื่องธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 8 คน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นพัฒนาแนวทาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ 2) แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารศึกษาควรค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารควรกำกับติดตามครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน และใช้ปัจจัยงบประมาณด้วยความสุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปี สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน และผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, หลักธรรมาภิบาล, การบริหารสถานศึกษา

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- khankaew03@gmail.com

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- surachet.n@msu.ac.th

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อพัฒนาต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) ประกอบกับได้มีการชักชวนแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดห้วงเวลาของแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับห้วงเวลาของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2561)

หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาใช้ในประเทศไทยช่วงหลังวิกฤติการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 เพราะมีสาเหตุมาจากการทำหนังสือแสดงเจตจำนงในการขอกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) โดยรัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นว่าจะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐให้ได้ ดังนั้น แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับข้อตกลงในการรับความช่วยเหลือดังกล่าว จากการศึกษา พบว่า หลักธรรมาภิบาลได้ถูกกำหนดไว้ในเจตนารมณ์ของกฎหมายต่างๆอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับดังนี้ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) (Prasitnok, A., 2019 : 3)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไทย ที่กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งหลักการเพื่อการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่

สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Thammathassananont, S., 2018 : 183)

ระบบการบริหารสถานศึกษาของราชการก็ยังมีปัญหาในหลายเรื่อง ซึ่งปัญหาหนึ่งในนั้นคือปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ประชากรจำนวนไม่น้อยไม่เคารพสิทธิผู้อื่นและไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ทำให้การบริหารจัดการภาครัฐที่ประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ หลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการประเทศยังไม่บรรลุเป้าหมาย ทำให้การทุจริต ประพฤติมิชอบยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศซึ่งภาครัฐให้ความสำคัญในเรื่องการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่กำหนดทิศทาง การบริหารจัดการภาครัฐให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจและแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2560 : 129)

ปรัชญาการถ่ายโอนภารกิจหรือการกระจายอำนาจ ได้สรุปทิศทาง การปฏิรูปการกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่นหลังการรัฐประหาร 2557 ว่า การกระจายอำนาจที่ผ่านมาของไทยเป็น (1) การกระจายอำนาจตามแนวคิด “กระแสหลัก” ที่เน้นความสำคัญของรัฐมาโดยตลอดส่งผลให้เกิดการปกครองท้องถิ่น “แบบรัฐกิจ” ที่เน้นไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐจัดตั้งขึ้นเป็นกลไกหลักในการบริหารสถานศึกษาของท้องถิ่นมากกว่าการเน้นไปที่ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่น และ (2) การกระจายอำนาจตามแนวคิด “กระแสรอง” เป็นการปกครองท้องถิ่น “แบบประชาภิบาล” ที่เน้นความสำคัญของท้องถิ่นการให้ความสำคัญในอำนาจของท้องถิ่นในการตัดสินใจในอนาคตของตนเองได้อย่างมีอิสระเน้นว่าเป็น “การกระจายอำนาจที่แท้จริง” แนวคิดกระแสนี้เชื่อว่าอำนาจการปกครองนั้นเป็นของท้องถิ่นหรือของชุมชนมาแต่ดั้งเดิมแต่ต้องมาถูกรัฐยึดเอาไปรวมกันไว้ที่ส่วนกลาง ในอดีตเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตยแล้วอำนาจที่รวมอยู่ที่ศูนย์กลางก็ควรกระจายกลับคืนให้แก่เจ้าของอำนาจเดิมคือท้องถิ่นหรือชุมชน ดังนั้น ท้องถิ่นหรือชุมชนควรมีอำนาจในการตัดสินใจในอนาคตของตนเองมีอำนาจในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำกิจกรรมสาธารณะใดๆที่กระทบต่อท้องถิ่นหรือชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับรัฐจัดการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้วและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรมสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจซึ่งมีกรอบแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนไว้ 5 แนวทาง ดังนี้ (1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียม

และทั่วถึง (3) ปลุกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ (4) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี (5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย และเพื่อให้บรรลุประเทศไทย 4.0 อีกทั้งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาในช่วง 5 ปีแรก มี 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดีมีขอบและ ธรรมมาภิบาลในสังคมไทย ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ยุทธศาสตร์ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา และต้องต้องเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการโดยให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ยึดการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริหารในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่เสมอ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเลย จึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนได้นำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
2. พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารหรือรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำนวน 26 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารหรือรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา 26 คน ครู 289 คน รวมประชากร 315 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหรือรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 186 คน ได้มาโดยวิธีการใช้ตารางสุ่มอย่างง่ายของเครซีและมอร์แกน (Worakam, P., 2013)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบที่จะใช้เป็นกรอบเนื้อหา ในการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ซึ่งได้องค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาที่จะใช้ในการวิจัย 6 ด้าน ดังนี้

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

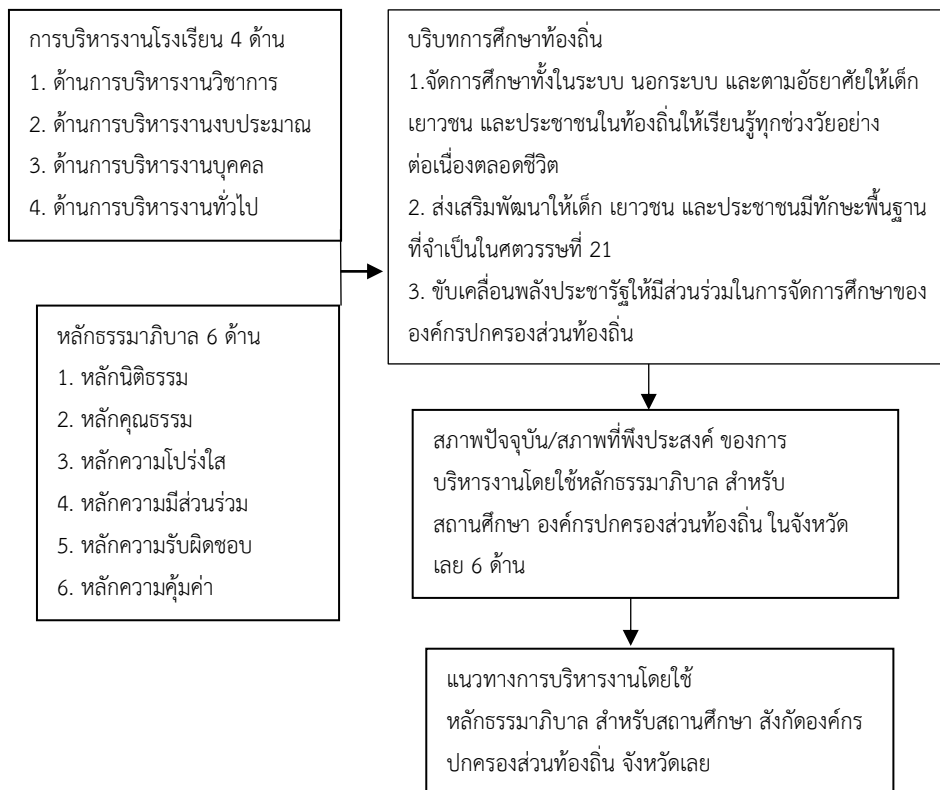
4. กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงจำนวน 8 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน พระสงฆ์ จำนวน 1 รูป อาจารย์จากมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน และ ครู จำนวน 2 คน โดย จำนวน 8 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ชำนาญการพิเศษ

5. ขอบเขตด้านเวลา

- 1) ระยะที่ 1 เวลาตั้งแต่เดือน กันยายน - ธันวาคม พ.ศ.2564
- 2) ระยะที่ 2 เวลาตั้งแต่เดือน มีนาคม - เมษายน พ.ศ.2564

6. ขอบเขตด้านสถานที่

สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

- 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 315 คน

4) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI)

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย การสังเคราะห์จากเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ ทำงาน ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.2 วิธีรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึง ท้องถิ่นจังหวัดเลย เพื่อขออนุญาต และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

2) ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3) นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้ รับ – ส่ง หนังสือราชการของท้องถิ่น จังหวัดเลย และติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง

1.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.3.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

1.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Srisa-ard, B., 2010)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับน้อยที่สุด

1.3.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เพื่อหาความต้องการจำเป็นระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจงรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน

2.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Study)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ตามกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Study) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 178 คน จาก 186 คน คิดเป็นร้อยละ 95.70 เมื่อแบ่งตามวุฒิการศึกษา พบว่าวุฒิปริญญาตรีตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือร้อยละ 59.57 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุราชการ/ประสบการณ์การทำงานพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.82 มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 8.43 และ ครูร้อยละ 91.57 สรุปผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.96$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}=3.87$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.85$) หลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.83$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.76$) และ หลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.66$) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.28$) หลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม ($\bar{X}=4.24$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}=4.22$) และหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.12$) และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย พบว่าสามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ ดังนี้หลักนิติธรรม ($PNI_{modified}=0.158$) หลักคุณธรรม ($PNI_{modified}=0.117$) หลักความคุ้มค่า ($PNI_{modified}=0.102$) หลักการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified}=0.096$) หลักความโปร่งใส ($PNI_{modified}=0.092$) หลักความรับผิดชอบ ($PNI_{modified}=0.081$)

2. แนวการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ตามความสำคัญจำเป็นและความต้องการพัฒนา

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนโดยยึดระเบียบที่คุรุสภากำหนด ตามมาตรฐานการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรม 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียน 2) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดมั่นในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลาง มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความคุ้มค่า 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการใช้ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ 3) สถานศึกษาควรจัดให้บุคลากรได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม 1) ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู

ทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การวางแผนการดำเนินการตามแผน ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ 3) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใส 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส 2) ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารทางราชการที่สามารถตรวจสอบได้ และ แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อโดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม 2) มีการวัดผลประเมินผลด้วยความรู้สุจริตธรรมการเอาใจใส่ต่อนักเรียน 3) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และการประเมินผลงานทางวิชาการของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน และ สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กฎ ระเบียบข้อบังคับให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษาได้รับทราบ สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเน้นย้ำให้บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารกำหนดให้ครูจัดเนื้อหาสาระที่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน และบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะและมีความตรงต่อเวลา สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใสเนื่องจาก ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตรอยู่ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผลการดำเนินงาน กิจกรรมของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง และ สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีเอกสารที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงาน เป็นทีมสรุปผลการดำเนินงาน แนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา และ สถานศึกษามีการจัดทำ

แผนพัฒนาการศึกษาที่เกิดจากความต้องการและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียในสถานศึกษา สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียในสถานศึกษา ผู้บริหารแจ้งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของตนเอง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย และ ผู้บริหารกำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการอุทิศตนในหน้าที่อย่างเต็มความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความคุ้มค่าของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สถานศึกษามีการควบคุม ติดตามให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษานำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆตรงกับความต้องการและประโยชน์ใช้สอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bangchid, P. (2007 : 148-153) ศึกษา การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ Phainoon, C. (2009 : 70-72) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพึงประสงค์ให้ในสถานศึกษามีการแบ่งงาน ขอบเขตภาระงานและมอบหมายบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีการชี้แจง กฎ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และการประเมินผลงานทางวิชาการของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก เนื่องจากพึงประสงค์ให้ ผู้บริหารเน้นย้ำให้บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารกำหนดให้ครูจัดเนื้อหาสาระที่มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีการ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองของบุคลากรอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพึงประสงค์ให้ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตรอยู่ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร สถานศึกษามีขั้นตอน กำหนดการที่ชัดเจนในการดำเนินการ

คัดเลือก จัดซื้อจัดจ้าง แบบเรียน หนังสือเรียน อย่างโปร่งใสและเที่ยงธรรม สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีเอกสารที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพึงประสงค์ให้ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงานเป็นทีม สรุปผลการดำเนินงาน แนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา และ สถานศึกษามีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนและองค์กรต่างๆที่มีในชุมชน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากพึงประสงค์ให้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารแจ้งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบถึงบทบาท อำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของตนเอง และ ผู้บริหารกำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการอุทิศตนในหน้าที่อย่างเต็มความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพึงประสงค์ให้ สถานศึกษามีการควบคุม ติดตามให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษานำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และ สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆตรงกับความต้องการและประโยชน์ใช้สอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ lamsakul, T. (2012: 72-74) ได้ศึกษา พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง พบว่าความต้องการพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ตามความคิดเห็นของครู คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่อหลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

ผลการศึกษาพบว่าความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย คือ ให้ผู้บริหารมีการชี้แจง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ให้ในสถานศึกษามีการแบ่งงาน ขอบเขตภาระงานและมอบหมายบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับความรู้อำนาจ และผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และการประเมินผลงานทางวิชาการของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรมประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีการ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองของบุคลากรอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีที่หลากหลาย โปร่งใส และเกิดความยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน และ บุคลากรในสถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตรโดยการอยู่ร่วมกัน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย แนวทางให้สถานศึกษามีขั้นตอน กำหนดการที่ชัดเจนในการดำเนินการคัดเลือก จัดซื้อ

จัดจ้าง แบบเรียน หนังสือเรียน อย่างโปร่งใสและเที่ยงธรรม ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้เสียในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการศึกษา และผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตรอยู่ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม คือ สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตัดสินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาด้วยกัน สถานศึกษามีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนและองค์กรต่างๆที่มีในชุมชน ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากกระทำของตน ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาอย่างชัดเจน และ ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วยสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนแก่ทุกฝ่ายอย่างเสมอภาคตามความเหมาะสมและความจำเป็น ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบ การใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน และ สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆตรงกับความต้องการและประโยชน์ใช้สอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Iamsakul, T. (2012 : 72-74) ได้ศึกษา พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง พบว่าความต้องการพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง

2. จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เรียงลำดับในแต่ละหลักตามความต้องการจำเป็น ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน สถานศึกษานำกฎหมายการประเมินผลงานบุคลากรตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด กำหนดผู้รับผิดชอบการเงิน บัญชีและพัสดุแต่ละหมวดอย่างชัดเจน จัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้นสังกัดจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ ข้อบังคับต่างๆ ให้ชัดเจน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้เข้าใจบทบาท หน้าที่แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น

2.2 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรม ผู้บริหารกำกับติดตามครูและบุคลากรในการปฏิบัติงาน และใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมและจัดความล่าเอียง เปิดโอกาสให้ครูอย่างทั่วถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย และต้นสังกัด หรือสถานศึกษาควรยกย่อง เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม

2.3 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความคุ้มค่า โดย ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ ผู้บริหารกระจายงานให้บุคลากรร่วมกันรับผิดชอบและช่วยกันประหยัดพลังงานเช่น ประหยัดน้ำประหยัดไฟฟ้าประหยัดวัสดุ ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่และรายการใดมีการประหยัดงบประมาณหรือใช้งบประมาณน้อยแต่ได้ผลเกินความคาดหมาย ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการใช้ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ สถานศึกษาควรตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์คงเหลือตามปี งบประมาณ ผู้บริหารจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้ตรงกับวัตถุประสงค์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารทบทวนผลการปฏิบัติงานในแผนการปฏิบัติการประจำปี ผู้บริหารกำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความ ถนัดและเหมาะสม โดยยึดหลักประสิทธิภาพ

2.4 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ซึ่ง ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างชุมชนและสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน ผู้บริหารประชุมชี้แจง เพื่อให้บุคลากรทราบถึงขอบข่ายงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ มีบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนให้ข้อเสนอแนะ เริ่มตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง สถานักเรียน และครู

2.5 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใส โดยการที่ สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเปิดเผยให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบงบประมาณร่วมกัน ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนด้วยความโปร่งใสและเป็นระบบเปิด ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ก่อนดำเนินงานตามโครงการ ควรขออนุมัติงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส

2.6 แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ โดย ผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบต่อทั้งบุคลากร ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน มอบงานสอดคล้องกับความรู้ความสามารถความถนัดและประสบการณ์ บุคลากรทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบโดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม ผู้บริหารส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม การนิเทศปฏิบัติงานของบุคลากร

โดยการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีของ Sangsraphan, W. (2001) ; Burikul, T. et al. (2008) ; Theparak, P. & Tiewthanom, A. (2007) ; Na Ayutthaya, Y. (2014) & Simpan, B. (2017) อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารควรบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารควรแจ้งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบถึงบทบาท อำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของตนเอง

1.2 ผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ซึ่งสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนการปฏิบัติงานและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารควรบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ ด้วยการกระจายงานในความรับผิดชอบต่อทั้งบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค มีความเป็นธรรม และชอบธรรม

2.2 ควรศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรมเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นย้ำให้บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2.3 ควรศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรมโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจง กฎ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

2.4 ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใสโดยสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน ในการบริหารงบประมาณ

Reference

- Bangchid, P. (2010) *The use of good governance principles in the management of basic education institutions. Under the Maha Sarakham Educational Service Area Office, Region 2*. Maha Sarakham: Maha Sarakham Rajabhat University.
- Burikul, T. et al. (2008). *Public administration system with participatory provincial level. How to make it come true*. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.
- Iamsakul, T. (2012). *Administrative Behavior According to Good Governance Principles of School Administrators under Laem Chabang City Municipality*. Chonburi : Burapha University.
- Na Ayutthaya, Y. (2014). *Personnel Administration According to Good Governance Principles in Educational Institutions Under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Area 1*. Pathum Thani : Valaya Alongkorn Rajabhat.
- Phainoon, C. (2009). *Management Development Guidelines Based on Good Governance According to Staff Perceptions in Local Administrative Organizations, Tha Chang District, Sing Buri Province*. Phra Nakhon Si Ayutthaya : Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Prasitnok, A. (2019). *Administrative Model Based on Good Governance of Secondary Schools Under the Office of Secondary Education Area 32*. Bangkok: North Bangkok University.
- Sangsaraphan, W. (2001) "Management in good governance". Executive Journal. Vol. 21, P. 34 – 39.
- Simpan, B. (2017). *Development of Operational Guidelines Using Good Governance Principles for Educational Institutions. Under the jurisdiction of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4*. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Srisa-ard, B. (2010). *Preliminary Research*. (8th ed). Bangkok : Suweeriyasan,
- Thammathassananont, S. (2018). *Principles, Theories and Practices in Educational Administration and Development*. Mahasarakham : Mahasarakham University.
- Theparak, P. & Tiewthanom, A. (2007). Indicators of good governance principles of the public sector. *Journal Economic and Social*. 43 (74) : 84.
- Worakam, P. (2013). *Educational Research*. (6th ed). Mahasarakham: Taxila Printing.